

Varga Csaba

## KUPIDÓ, A KAPATÓ

Az ősgyök: ko. Értelménye: görbülés, hajlás. Ezt a ko ősgyököt úgy képezve, mint a csa|p, lo|p, le|p szavakat, kapjuk meg kap szógyököt.

A kap gyök jelentése: hirtelen utána hajolva, nyúlva, azaz kapva megfog, vagy igyekszik megfogni valamit (Épp úgy, ahogyan zuhanyozás közben az elröppent szappant próbáljuk elcsípni: kapva kapunk utána.) Pl. ógörög 'küpto(l)' [κυπτω] = előrehajol, mohón eszik, azaz kapkod, pl. „bekap valamit”.

*(Megjegyzés: a könnyű azonosítás érdekében itt a latinos c, ejtsd k betűt az áttekinthetőség kedvéért a magyar k betűvel írom.)*

Néhány példa: kap|kod, kap|kodó, kap|dosás, kap|álódzik, kap|aszkodik, kap|tat, kap|ó, kap|arint, kap|ocs, kap|csoló. Áttételesen: kap|atos. „Be|kap|ta a legyet”. „Kap|óra jön”, „kap|va kap|ni valamin”, „túl|kap|ás”, „lopáson kap|ták”, „rajta kap|ták valamin”, „hajba kap”, „észbe kap”, „ki|kap|ós”, „majd meg|kap|lja a magáét”. Meg|kap, le|kap, fel|kap, el|kap, rá|kap, szét|kap|kodják, fel|kap|kodja, magára kap.

Amit legfelülre magunkra kapunk: kab|át, eredetileg kap|at. E kap|at szó bővítésével és p > f módosulással jött létre a kaf|tán szó, mely így értendő: kap|atány > kap|tány > kaf|tán. Latin 'kap|tatéla' = magára kap, fel|kap.

Kap, magas hangon: kep, kepe|sz.

A kirajzott méheket elkapó alkalmatosság: kap|tár (kap|ator). Spanyol 'kap|tar' = kap|tár. Angol 'kap|tor' = foglyul ejtő, 'kap|ture' = elfogás, zsákmányolás. Német 'Kap|er' = (aki el|kap) kob|zó, kob|ozó, azaz „kap|zó”: kap|osó. Ez az értelménye az el|kob|oz szónak. Francia 'cap|tiver' = rabbá tesz, azaz el|kap.

Latin 'kap|esso' = (el)kap, 'kap|io' („kap|ol”) = kap, 'kap|to' („kap|tol”) = kap|dos, 'kap|tio' = kap|ás. Kap|acítál (kap|atosol) = igyekszik rá|kap|atni.

A horgász is a kapásban reménykedik. Az édességre is könnyű rákapni. A kap|ós lány után is kap|osnak, kepe|sztenek, kapaszkodnak. Aztán valaki végül csak el|kap|ja s meg|kap|ja. Aki után sokan kap|nak, kap|osnak, kap|kodnak, az kap|ós. A levelet is kap|juk.

A szép, az érdekes: „meg|kap|ó”. A jó ötlet pedig kap|ó|ra jön (itt kap|ó alatt valószínűleg a kezet kell értenünk).

A kap|osás szenvedély is lehet, mint gyűjtögetés, megragadás. Ezt fejezi ki a régi kap|osi szó, melyet összevontan ma így ejtjük: kap|zsi.

Nem csak a halat, szappant, hanem a gondolatot is kap|ossuk. „Kap|ossa már”: kezd érteni, kap|isgálni, vagyis kezd kap|osni, kap|dosni a lényeket. Mert a megértés mindig úgy zajlik, hogy először mindenki csak kap|isgál, s amikor épp megérti, akkor el|kap|ta, azaz: kap|csolt („leesett a tantusz”). Olasz ’kap|ire’ = ért, német ’kap|ieren’ = felfogni, latin ’kap|ábilis’ = fogékony (jó kap|osó).

A „kép|es rá” is azt jelenti, hogy sikeres, jó kap|ló: könnyen felfogja, azaz könnyen el|kap|ja a lényeket. Ez a hasznos tulajdonság a kép|esség. Angol, francia ’kap|able’ = kép|es valamire, spanyol ’kap|tación’ = felfogás. Latin ’kap|ax’ = kép|es.

A kap gyökből kap|osol, ebből: kap|csol, kap|csolat, kap|csolódik, kap|ocs. Kap|ocs a szlávban hangátvetéssel: kop|csa. Spanyol ’kap|atasto’: a gitár húrjaira felkapatható, fel|kap|csolható szerkezet. Német ’kopp|eln’ (~ kap|olni) = kapcsolni.

A szerelmesek is rá|kap|nak egymásra, s kap|osnak egymás után. Kap|at: kap|ni parancsol, mint pl. valaki el|kapat valakivel valakit. A kancát is kap|atni viszik a csödőrhöz. Mindez alapján joggal felmerülhet annak gyanúja, hogy mivel a kis Ámor a nyilaival is kap|at (el|kapásra ösztönöz, igyekszik egyiket a másikával el|kapatni), ezért lett a másik neve: Kup|id|o. E név pedig a gyök miatt aligha lehet egyéb, mint mai kiejtéssel: Kap|at|ó. Tudom, hogy ez roppant meghökkentő, de egyszerűen bizonyítható az alábbi, azonos gyökű és kifogástalanul egyazon gondolatkörbe tartozó szavak segítségével:

#### latin

’kup|ide’ = szenvedélyesen, vágyva

’kap|tátor’ = ”szenvedélyesen kap|od valami után”

’kup|idus’ („kap|ód|ós”) = kap|osi > kap|zsi

’kop|uláció’ = össze|kap|csolás

’kop|ulator’ = össze|kap|csoló

#### német

’kop|ulieren’ = össze|kap|csolni, összeadni

És hála a szép kis nyilas Kapatónak, az egymásra találtak s aztán összeadottak mindig boldogan élnek, amíg meg nem halnak.

\*\*\*